

I

(Rezolūcijas, ieteikumi un atzinumi)

REZOLŪCIJAS

PADOME

Padomes Rezolūcija par atjaunotu Eiropas izglītības programmu pieaugušajiem

(2011/C 372/01)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

palielinātu līdzdalību pieaugušo izglītībā un uzlabotu tās kvalitāti.

TĀ KĀ:

Stratēģijā "Eiropa 2020" – gudras, ilgtspējīgas un iekļaujošas izaugsmes stratēģijā – mūžizglītība un prasmju pilnveidošana tiek atzītas par izšķirošiem faktoriem, lai reaģētu uz pašreizējo ekonomikas krīzi, demogrāfisku novecošanu un uz plašāku Eiropas Savienības ekonomisko un sociālo stratēģiju.

Krīze ir skaidri iezīmējusi pieaugušo izglītības ⁽¹⁾ lielo nozīmi stratēģijas "Eiropa 2020" mērķu sasniegšanā, lai pieaugušie – it īpaši zemākas kvalifikācijas un vecāka gadagājuma darbinieki – varētu uzlabot savu spēju pielāgoties jaunajām darba tirgus un sabiedrības prasībām; pieaugušo izglītība sniedz iespējas uzlabot vai pielāgot to personu prasmes, kuras ir skāris bezdarbs, pārstrukturēšana un profesijas maiņa, kā arī būtiski veicina sociālo iekļaušanu, aktīvu pilsoniskumu un personisko izaugsmi;

UN ŅEMOT VĒRĀ

1. Eiropas Parlamenta Rezolūciju (2008. gada 16. janvāris) par pieaugušo izglītību – "Mūžu dzīvo – mūžu mācies", kurā dalībvalstis tiek mudinātas veicināt zināšanu apguvi un izstrādāt mūžizglītības kultūru, it īpaši īstenojot dzimumu līdztiesības politikas pasākumus, kas paredzēti, lai padarītu pieaugušo izglītību pievilcīgāku, vieglāk pieejamu un efektīvāku.

2. Padomes secinājumus (2008. gada 22. maijs) par mācībām pieaugušajiem ⁽²⁾, kuros pirmo reizi ir dots kopīgu prioritāšu kopums pieaugušo izglītības nozarei, tiek likts pamats intensīvai Eiropas sadarbībai dažādu ieinteresēto personu starpā un ierosināta virkne specifisku pasākumu laikposmam no 2008. līdz 2010. gadam (turpmāk – "Rīcības plāns"), lai

3. Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju Rezolūciju (2008. gada 21. novembris) par mūžilga karjeras atbalsta sekmīgāku iekļaušanu mūžizglītības stratēģijās, kurā ir uzsvērts atbalsta kā nepārtraukta procesa nozīme, kas ļauj pilsoņiem jebkurā vecumā un dzīves brīdī izvērtēt savas spējas, zināšanas un intereses, lai pieņemtu lēmumus par izglītību, mācībām un darbu, kā arī virzīt savas dzīves gājumu izglītības, darba un citā nozīmē.

4. Padomes secinājumus (2009. gada 12. maijs) ⁽³⁾, ar kuriem tika ieviesta stratēģiska sistēma Eiropas sadarbībai izglītības un apmācības jomā ("ET 2020"), kuri pilnībā atbilst stratēģijai "Eiropa 2020" un kuru četri ar mūžizglītību un mobilitāti saistītie mērķi – kvalitāte un efektivitāte, vienlīdzība, sociālā kohēzija un aktīvs pilsoniskums, kā arī kreativitāte un inovācijas – ir vienlīdz svarīgi arī attiecībā uz pieaugušo izglītību.

5. Padomes un Komisijas 2010. gada kopīgo progresa ziņojumu par darba programmas "Izglītība un apmācība 2010" īstenošanu ⁽⁴⁾, kurā ir uzsvērts, ka pieaugušo izglītībā svarīgi ir nodrošināt arī visa pamatprasmju klāsta apguvi, un teikts, ka lielākais pārbaudījums ir nodrošināt, lai visi apguvēji gūtu labumu no novatoriskām metodēm, tostarp pieaugušo izglītībā izmantojamām metodēm.

6. Stratēģijas "Eiropa 2020" pamatiniciatīvas:

— *Jaunu prasmju un darba vietu programma*, kas aicina dalībvalstis nodrošināt, lai cilvēki apgūst prasmes, kas nepieciešamas turpmākām mācībām un darba tirgum, izmantojot vispārējo, profesionālo un augstāko izglītību, kā arī pieaugušo izglītības programmu,

⁽¹⁾ Šajā dokumentā termins *pieaugušo izglītība* attiecas uz visu – gan vispārējo, gan profesionālo formālās izglītības un neformālās un ikdienišķās izglītības – darbību klāstu, kuras veic pieaugušie pēc pabeigtas sākotnējās izglītības un mācībām.

⁽²⁾ OV C 140, 6.6.2008., 10. lpp.

⁽³⁾ OV C 119, 28.5.2009., 2. lpp.

⁽⁴⁾ OV C 117, 6.5.2010., 1. lpp.

- Eiropas platforma cīņai pret nabadzību, kas piedāvā attīstīt novatorisku izglītību trūcīgām kopienām, lai tie, kuriem nācies dzīvot trūkumā un izjust sociālo atstumtību, varētu dzīvot cilvēka cienīgu dzīvi un aktīvi līdzdarboties sabiedrībā,
 - Inovācijas savienība, kas veicina izcilību izglītībā un prasmju attīstībā, lai nākotnē nodrošinātu izaugsmi no izstrādājumu, pakalpojumu un uzņēmējdarbības modeļu inovācijas Eiropā, kurā sabiedrība noveco un kura saskaras ar spēcīgu konkurenci.
7. Padomes secinājumus (2010. gada 11. maijs) par izglītības un apmācības sociālo dimensiju ⁽¹⁾, kuros teikts, ka arvien plašāka piekļuve pieaugušo izglītībai var radīt jaunas iespējas aktīvai iekļaušanai un labākai sociālai līdzdalībai.
8. Padomes Lēmumu (2010. gada 21. oktobris) par dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādnēm ⁽²⁾, ar kuru tiecas sekmēt efektīvus mūžizglītības stimulus gan tiem, kam ir darbs, gan tiem, kam tā nav, "nodrošinot, lai katram pieaugušajam būtu iespēja uzturēt vai celt kvalifikāciju".
9. Padomes secinājumus (2010. gada 18. un 19. novembris) par ciešāku Eiropas sadarbību profesionālās izglītības un apmācības jomā (PIA) ⁽³⁾, kuros ir aktīvi sekmēta plašāka individuālā līdzdalība, lai turpinātu PIA, lielākas investīcijas cilvēkkapitāla attīstībā, uzņēmumos veiktā apmācībā un uz darbu balstītās mācībās, kā arī ciešāka sadarbība starp mācību iestādēm un darba devējiem, īpaši attiecībā uz zemākas kvalifikācijas darbinieku apmācību;
- PAUŽ GANDARĪJUMU PAR TO, KA
- ir sākts darbs 2008.–2010. gada rīcības plāna prioritārajās jomās, lai gan katrā valstī tas norit atšķirīgā ātrumā:
- pieaugušo izglītības reformas arvien vairāk tiek integrētas vispārējās izglītības un apmācības norisēs, īpaši izstrādājot valstu kvalifikāciju sistēmas un mūžizglītības stratēģijas,
 - kvalitātes nodrošināšanas jautājums ir uzsvērts kā svarīgs pieaugušo izglītībā, un ir gūti panākumi, izstrādājot profesionālo kvalifikāciju raksturojumus un mācību programmas speciālistiem pieaugušo izglītības jomā un akreditējot pieaugušo izglītības sniedzējus, kā arī uzlabotas pieaugušo karjeras atbalsta pakalpojumu pamatnostādes,
 - informēšanas un mācību iespējas arvien vairāk ir vērstas uz viszemākās kvalifikācijas darbinieku grupu, tā dodot viņiem labākas izredzes integrēties darbā un sabiedrībā,
 - arvien vairāk tiek atzīta un apstiprināta neformāla un ikdienēja izglītošanās, kas veido pieaugušo izglītības ievērojamu daļu, bet apstiprināšanas iespējas bieži vien joprojām ir nepietiekošas,
 - ir likti pamati, lai uzlabotu pieaugušo izglītības nozares pārraudzību;
- TOMĒR ATZĪST, KA
- Pieaugušajiem ir nepieciešams pastāvīgi uzlabot savas personīgās un profesionālās prasmes un zināšanas, lai risinātu ekonomiskās krīzes īstermiņa un ilgtermiņa sekas. Ņemot vērā pašreizējo nestabilitāti darba tirgū un nepieciešamību mazināt sociālās atstumtības risku, tas jo īpaši attiecas uz darbiniekiem ar zemu prasmju un kvalifikācijas līmeni. Neskatoties uz to, visi pieaugušie – arī tie, kuriem ir augsta kvalifikācija, – var daudz iegūt no mūžizglītības.
- Tomēr aizvien pieaug vienprātība par to, ka, izstrādājot valstu mūžizglītības sistēmas, pieaugušo izglītība patlaban ir vājākais posms. Turpina sarukt dalība pieaugušo izglītībā (25–64 gadu vecuma grupā no 9,8 % 2005. gadā uz tikai 9,1 % 2010. gadā), tā vēl grūtāk sasniedzamu padarot "ET 2020" mērķi – līdz 2020. gadam sasniegt 15 %. Tālab uzmanība ir jāpievērš tādiem šķēršļiem kā nepietiekama motivācija un tādu aprūpes iespēju trūkums, kas palīdzētu sievietēm un vīriešiem apvienot ģimenes un darba pienākumus ar mācībām.
- Tāpat kā citās nozarēs pieaugušo izglītībai būtu jāsāk piemērot politika, kas balstīta uz tādu mācību rezultātiem, kurās galvenā uzmanība ir pievērsta neatkarīgam zināšanu apguvējam, neatkarīgi no tā, vai viņš/viņa mācās darbā, mājās, vietējā pašvaldībā, brīvprātīgā darbā vai izglītības un mācību iestādēs, un būtu jāizstrādā tam vajadzīgais daudzšķautņainais pārvaldības modelis.
- Lai panāktu to, ka pieaugušo izglītības nozare spēj atbalstīt stratēģiju "Eiropa 2020", vēl daudz kas ir darāms attiecībā uz lietderīgāku un efektīvāku finansējumu; attiecībā uz "otrās iespējas" sniegšanu un tādu pamatprasmju kā rakstprātības un rēķināšanas prasmes, kā arī digitālo prasmju apguvi; attiecībā uz mērķtiecīgām mācībām migrantiem, priekšlaicīgi skolu pametušajiem un jauniešiem, kas nav nodarbināti vai iesaistīti izglītības vai mācību procesā (NEET), kā arī personām ar invaliditāti un vecāka gadagājuma pieaugušajiem; un attiecībā uz sadarbību ar darba devējiem, sociālajiem partneriem un pilsonisko sabiedrību.
- Rīcības plāna īstenošana ir parādījusi arī to, cik sarežģīti pietiekamu statistikas datu trūkuma dēļ ir pienācīgi pārraudzīt pieaugušo izglītības nozari un izvērtēt politikas pasākumus. Uz faktiem balstītas politikas izstrādei pieaugušo izglītības jomā nepieciešami visaptveroši un savstarpēji salīdzināmi dati par visiem galvenajiem pieaugušo izglītības aspektiem, jāveido efektīvas pārraudzības sistēmas, kā arī jāveic kvalitatīvi pētniecības pasākumi;

⁽¹⁾ OV C 135, 26.5.2010., 2. lpp.

⁽²⁾ OV L 308, 24.11.2010., 46. lpp.

⁽³⁾ OV C 324, 1.12.2010., 5. lpp.

UZSKATA, KA

Mūžizglītība aptver mācīšanos no pirmsskolas vecuma līdz laikam pēc pensionēšanās⁽¹⁾. Pieaugušo izglītība ir būtiska komponente visā mūžizglītības kopumā un attiecas uz visu – gan vispārējās, gan profesionālās formālās izglītības, neformālās un ikdienišķās izglītības – darbību klāstu, kuras veic pieaugušie pēc pabeigtas sākotnējās izglītības un apmācības.

Lai izmantotu 2008.–2010. gada rīcības plāna sasniegumus, vienlaikus papildinot pašreizējās politikas iniciatīvas skolu izglītības, augstākās izglītības (Boloņas process) un PIA (Kopenhāģenas process) jomā, Eiropas izglītības programmā pieaugušajiem galvenā uzmanība būtu jāpievērš pieaugušo pamatprasmēm un galvenajām kompetencēm, un tam, lai katrs pieaugušais varētu tās attīstīt un uzlabot visu mūžu.

Pieaugušo izglītība var dot nozīmīgu ieguldījumu, lai palīdzētu sasniegt stratēģijas “Eiropa 2020” mērķi – samazināt to personu īpatsvaru, kas priekšlaicīgi pamet izglītību un mācības, līdz 10 %. Īpaša uzmanība būtu attiecīgi jāvelta tam, lai uzlabotu izglītības sniegšanu daudziem Eiropas iedzīvotājiem ar zemu kvalifikāciju, kuri ir stratēģijas “Eiropa 2020” mērķgrupa, – sākot ar rakstpratības, rēķināšanas un “otrās iespējas” pasākumiem, kas ir priekšnosacījums darbā un arī vispār dzīvē nepieciešamo prasmju pilnveidošanai. Pamatmaņu apguvei, kas ir pamatprasmju veidošanas pamats mūžizglītībā⁽²⁾, un skolas priekšlaicīgas pamešanas problēmu risināšanai⁽³⁾, kā arī tādiem jautājumiem kā migrantu, romu un citu nelabvēlīgā situācijā esošu grupu izglītība un sociālā iekļaušana ir vajadzīga saskaņota rīcība gan skolas, gan pieaugušo izglītībā.

Tajā pašā laikā būtu jāatzīst un jāatbalsta būtiskais ieguldījums, ko pieaugušo izglītība var dot ekonomikas attīstībā, uzlabojot darba ražīgumu un konkurētspēju, kā arī veicinot radošumu, inovāciju un uzņēmējdarbību.

Līdz ar to ir būtiski nepieciešams pastiprināt centienus, lai panāktu stratēģijā “Eiropa 2020” izvirzīto mērķi – nodrošināt, lai vismaz 40 % jauniešu iegūtu augstāko vai tai līdzvērtīgu izglītību. Šā mērķa sasniegšana būtu ieguldījums konkurētspējīgas ekonomikas attīstībā, kuras pamatā ir zināšanas un inovatorisms un kura pilnībā izmanto savus resursus un cilvēkkapitālu;

TĀLAB AICINA

pieņemt atjaunotu Eiropas izglītības programmu pieaugušajiem, ar kuru tiks turpināts, papildināts un konsolidēts darbs pieaugušo izglītības jomā saskaņā ar četriem stratēģiskajiem mērķiem, ko Padome noteikusi stratēģiskajā sistēmā “ET 2020”. Lai gan sākotnēji galvenā uzmanība tiks pievērsta laikposmam no 2012. līdz 2014. gadam (skatīt pielikumu), šī programma būtu jāskata saistībā ar pieaugušo izglītības ilgtermiņa redzējumu, ar ko laikposmā līdz 2020. gadam tiecas uzlabot nozares profilu kopumā, un konkrētāk:

- i) pieaugušajiem neatkarīgi no dzimuma un personīgiem vai ģimenes apstākļiem visos mūža posmos uzlabot piekļuvi kvalitatīvām izglītības iespējām, lai veicinātu viņu individuālo un profesionālo izaugsmi, tiesību nostiprināšanu, pielāgoties spēju, nodarbināmību un aktīvu līdzdalību sabiedrībā;
- ii) izstrādāt jaunu pieeju pieaugušo izglītībai un mācībām, kas ir vērsta uz mācību rezultātiem, zināšanu apguvju atbildību un neatkarību;
- iii) sekmēt, lai pieaugušie labāk apzinātos, ka mācīšanās ir mūža darbs, kas viņiem dzīvē būtu jāveic regulāri, un it īpaši bezdarba periodos vai mainot profesiju;
- iv) veicināt to, ka tiek izstrādātas efektīvas mūžizglītības karjeras atbalsta sistēmas, kā arī integrētas sistēmas ikdienas un neformālās izglītības apstiprināšanai;
- v) ar pilsoniskās sabiedrības un sociālo partneru, kā arī vietējo iestāžu atbalstu nodrošināt kvalitatīvu formālo un neformālo izglītību un apmācību, lai pieaugušie apgūtu pamatzināšanas vai iegūtu kvalifikācijas visos Eiropas kvalifikāciju sistēmas (EQF) līmeņos;
- vi) nodrošināt elastīgu režīmu, kas būtu pielāgots dažādām pieaugušo apmācības vajadzībām, tostarp apmācībām uzņēmumos un darba vietā;
- vii) veicināt lielāku darba devēju informētību par to, ka pieaugušo izglītība palielina darba ražīgumu, konkurētspēju, veicina radošumu, inovāciju un uzņēmējdarbību un ir svarīgs faktors, kas veicina darbinieku nodarbināmību un mobilitāti darba tirgū;
- viii) sekmēt, lai augstākās izglītības iestādes uzņemtu tādas netradicionālas zināšanu apguvju grupas kā pieaugušos, tādējādi apliecinot sociālo atbildības sajūtu un lielāku atvērtību attiecībā uz sabiedrību kopumā, kā arī reaģējot uz demogrāfiskām problēmām un prasībām, ko rada sabiedrības novecošana;
- ix) veicināt sociālo partneru un pilsoniskās sabiedrības lomu pieaugušajiem paredzēto mācību vajadzību noteikšanā un mācību iespēju izstrādē, kā arī optimāli iesaistīt centrālās, reģionālās un vietējās iestādes;
- x) veicināt sabalansētu izglītības un apmācības resursu piešķiršanu visa mūža garumā, pamatojoties uz kopīgu atbildību un stingru sabiedrības apņemību, īpaši attiecībā uz “otrās iespējas” nodrošināšanu un pamatprasmju attīstību;

⁽¹⁾ Padomes 2002. gada 27. jūnija rezolūcija par mūžizglītību (OV C 163, 09.07.2002., 1. lpp.).

⁽²⁾ OV L 394, 30.12.2006., 10. lpp.

⁽³⁾ Kā uzsvērts Padomes lēmumā (2011. gada jūnijs) (OV C 191, 1.7.2011., 1. lpp.)

- xi) iesaistīt sociālos partnerus un veicināt viņu izpratni par ieguvumiem, ko arī viņiem dod mācības darba vietā un pamatprasmju apguve;
- xii) piedāvāt labi izstrādātas mācību iespējas vecāka gadagājuma cilvēkiem, lai veicinātu aktīvas, neatkarīgas un veselīgas vecumdienas un lai visas sabiedrības labā izmantotu viņu zināšanas, pieredzi, sociālo un kultūras kapitālu;
- xiii) izteikt stingru apņēmību veicināt pieaugušo izglītību kā līdzekli, lai sekmētu solidaritāti dažādu vecuma grupu starpā (piemēram, izmantojot "paaudžu paktu"), kā arī to cilvēku starpā, kas nāk no dažādām kultūrām un dažādiem sabiedrības slāņiem;

TĀPĒC AICINA DALĪBVALSTIS

1. laikposmā no 2012. līdz 2014. gadam savus centienus vērst uz pielikumā sīkāk izklāstītajām prioritārajām jomām, tādējādi palīdzot īstenot četras stratēģiskās sistēmas "ET 2020" prioritātes saskaņā ar kopsakarībām valstī un valsts tiesību aktiem;
2. nodrošināt efektīvu saikni ar attiecīgajām ministrijām un ieinteresētajām personām, sociālajiem partneriem, uzņēmumiem, attiecīgajām nevalstiskajām organizācijām un pilsoniskās sabiedrības organizācijām, lai uzlabotu saskaņotību starp pieaugušo izglītības politiku un sociālekonomisko politiku;
3. aktīvi sadarboties ES līmenī, lai atbalstītu minēto prioritāro jomu sekmīgu īstenošanu, it īpaši:
 - i) pilnībā izmantojot mūžizglītības instrumentus, par ko ES līmenī panākta vienošanās, lai veicinātu pieaugušo dalību mācību procesā;
 - ii) izmantojot tās iespējas, ko piedāvā mūžizglītības programma – it īpaši iespējas, ko sniedz "Grundtvig" un "Leonardo da Vinci", un no 2014. gada – tās programma pēcteci, kā arī Eiropas struktūrfondi un citi instrumenti, ja tādi ir pieejami, lai līdzfinansētu atbalsta iniciatīvas;
 - iii) pielietojot atvērto koordinācijas metodi, lai ar Komisijas atbalstu un izmantojot attiecīgos Eiropas tīklus, veicinātu savstarpēju mācīšanos un paraugprakses un pieredzes apmaiņu attiecībā uz pieaugušo izglītību;
 - iv) izraugoties valsts koordinatoru, lai veicinātu sadarbību ar citām dalībvalstīm un Komisiju, īstenojot pieaugušo izglītības programmu;

UN AICINA KOMISIJU

sadarboties ar dalībvalstīm un tās atbalstīt minētās Eiropas izglītības programmas pieaugušajiem izstrādē un īstenošanā, sevišķi prioritāšu laikposmam no 2012. līdz 2014. gadam īstenošanā, kas ir sīki aprakstītas I pielikumā, it īpaši:

- i) nodrošinot kopdarbību un saskaņu starp tām politikas iniciatīvām, kuras tiek īstenotas saskaņā ar šo rezolūciju, un tām, kuras ir izstrādātas saistībā ar citām svarīgām politikas norisēm "ET 2020" stratēģiskajā sistēmā, Kopenhāgenas programmu, Boloņas programmu, ES augstākās izglītības modernizācijas programmu un tādām iniciatīvām kā rakstpratības iniciatīva un iniciatīva priekšlaicīgas skolas pamešanas novēršanai, kam vajadzīga saskaņota pieeja attiecībā uz skolas izglītību un pieaugušo izglītību, kā arī visos šajos procesos veicinot pieaugušo izglītības aspektu;
- ii) izveidojot ciešu, nepārtrauktu saikni ar dalībvalstu un citu dalībnieču valstu izraudzītajiem koordinatoriem;
- iii) dodot dalībvalstīm un organizācijām, kas atbalsta pieaugušo izglītību, iespēju dalīties informācijā par savu politiku un paņēmieniem un par to izvērtējumu, – šim nolūkam izmantojot savstarpēji līdzīgi kvalificētu speciālistu mācību pasākumus un pārskatus, konferences, seminārus un – iespēju robežās – citus piemērotus instrumentus, attiecībā uz pieaugušo izglītību uzlabojot datu vākšanu, kas veido daļu no 2013. gadam paredzētās atjauninātās saskanīgās rādītāju un kritēriju sistēmas;
- iv) stiprinot pamatus zinībām par pieaugušo izglītību Eiropā, šim nolūkam uzdodot veikt pētījumus un nostiprinot to pastāvošo pētniecības struktūru spējas, kuras nodarbojas ar pieaugušo izglītības jautājumu analīzi, tostarp sadarbību ar *Eurydice* un *Cedefop* un citām attiecīgām iestādēm, pilnībā izmantojot to rīcībā esošo informāciju un pētniecības iespējas;
- v) veicot un pastiprinot sadarbību ar tādām attiecīgām starptautiskajām organizācijām kā ESAO (konkrēti – izmantojot Starptautiskās pieaugušo kompetenču novērtēšanas programmas (PIAAC) rezultātus), ANO (konkrēti – UNESCO) un Eiropas Padomi, kā arī ar citām svarīgām reģionālām vai pasaules mēroga iniciatīvām, piemēram, ar Eiropas un Āzijas mūžizglītības centru (ASEM);
- vi) izmantojot Eiropas līmenī pieejamo finansējumu, lai palīdzētu īstenot šo pieaugušo izglītības programmu;
- vii) kā "ET 2020" kopējā progresa ziņojuma daļu ietverot ziņojumu par programmas īstenošanu.

PIELIKUMS

EIROPAS IZGLĪTĪBAS PROGRAMMA PIEAUGUŠAJIEM

Prioritārās jomas laikposmam no 2012. līdz 2014. gadam

Ņemot vērā konkrētos apstākļus katrā dalībvalstī, un atbilstoši valsts prioritātēm, dalībvalstis tiek aicinātas, ja nepieciešams – ar Komisijas atbalstu – galveno uzmanību veltīt tālāk minētajām jomām, kas visvairāk atbilst to konkrētajām vajadzībām.

1. Mūžizglītību un mobilitāti padarīt par realitāti

Lai palielinātu un paplašinātu pieaugušo dalību mūžizglītībā, lai īstenotu pieņemto ES mērķi – panākt dalību pieaugušo izglītībā 15 % apmērā un līdz 40 % palielināt tādu jauniešu procentuālo rādītāju, kuriem ir ar augstāko vai līdzvērtīgu izglītību iegūta kvalifikācija, – dalībvalstis tiek aicinātas pievērst galveno uzmanību:

- pieprasījuma veicināšanai un visaptverošām un viegli pieejamām informācijas un vadības sistēmām, kuras papildina efektīvas informēšanas stratēģijas informētības un motivācijas uzlabošanai potenciālo zināšanu apguvēju vidū, īpašu uzmanību veltot nelabvēlīgā situācijā esošām grupām, priekšlaicīgi skolu pametušajiem un jauniešiem, kas nav nodarbināti vai iesaistīti izglītības vai mācību procesā (*NEET*), pieaugušajiem ar zemu kvalifikāciju, īpaši tādiem, kuriem ir grūtības ar rakstprātību, un pēc kurām tiek piedāvātas vērtīgas izdevības iespējas, kā rezultātā tiek iegūta atzīta EQF līmeņa kvalifikācija,
- darba devēju iesaistīšanai uz darba vietu balstītā mācību procesā, lai attīstītu gan darbā nepieciešamās, gan arī plašākas prasmes, tostarp izmantojot elastīgāku darba laiku,
- tam, lai veicinātu elastīgus izglītības ieguves veidus pieaugušajiem, tostarp plašāku piekļuvi augstākajai izglītībai tiem, kam nav dokumentu par vidējo izglītību, un lai dažādotu pieaugušo izglītības iespēju klāstu, ko piedāvā augstākās izglītības iestādes,
- tam, lai ieviestu pilnībā darbotiespējīgas sistēmas neformālās un ikdienējas izglītošanās validācijai un lai veicinātu to, ka tās izmanto visa vecuma un visu kvalifikācijas līmeņu pieaugušie, kā arī uzņēmumi un citas organizācijas.

2. Uzlabot izglītības un apmācības kvalitāti un efektivitāti

Lai izveidotu stabilu pieaugušo izglītības nozari, dalībvalstis tiek aicinātas galveno uzmanību pievērst tam, lai:

- izstrādātu pieaugušo izglītības sniedzēju kvalitātes nodrošināšanas veidus, piemēram, izmantojot akreditācijas sistēmu, ņemot vērā citās nozarēs jau pastāvošās kvalitātes nodrošināšanas sistēmas un standartus,
- uzlabotu pieaugušo izglītības personāla kvalitāti, piemēram, definējot profesionālās kompetences kritērijus, ieviešot efektīvas sistēmas sākotnējai apmācībai un profesionālai izaugsmei un vienkāršojot skolotāju, pasniedzēju un citu pieaugušo izglītības darbinieku mobilitāti,
- nodrošinātu realizējamu un pārskatāmu pieaugušo izglītības finansējuma sistēmu, kura pamatojas uz kopēju atbildību un kurā sabiedrības lielākā daļa ir apņēmības pilna attīstīt minēto nozari un atbalstīt tos, kas nespēj maksāt, sabalansētu finansējuma sadali visam mūžizglītības kopumam, pienācīgu ieguldījumu finansējumā, ko nodrošina visas ieinteresētās puses, un novatorisku līdzekļu meklēšanu, lai finansējums izmantojums būtu lietderīgāks un efektīvāks,
- izstrādātu tādus mehānismus, kas nodrošinātu to, ka izglītības nodrošināšana labāk atspoguļo darba tirgus vajadzības un sniedz iespējas iegūt kvalifikāciju un apgūt jaunas prasmes, kas uzlabo indivīda spēju pielāgoties mainīgās vides jaunajām prasībām,
- pastiprinātu sadarbību un partnerību starp visām ieinteresētajām pusēm, kas nodarbojas ar pieaugušo izglītību, sevišķi valsts iestādēm, dažādiem pieaugušo izglītības iespēju sniedzējiem, sociālajiem partneriem un pilsoniskās sabiedrības organizācijām, jo īpaši reģionālā un vietējā mērogā, saistībā ar “izglītības reģionu” un vietējo izglītības centru attīstību.

3. Ar pieaugušo izglītības starpniecību veicināt vienlīdzību, sociālo kohēziju un aktīvu pilsoniskumu

Lai attīstītu pieaugušo izglītības nozares spēju veicināt sociālo kohēziju un piedāvāt tiem, kam tas nepieciešams, “otro iespēju” virzībai uz izglītību un jaunām dzīves perspektīvām, kā arī palīdzētu samazināt to personu skaitu, kas priekšlaicīgi pamet izglītību un apmācību, lai tas būtu mazāks par 10 %, dalībvalstis tiek aicinātas galveno vērību pievērst tam, lai:

- uzlabotu pieaugušo rakstprātības un rēķinātpasmes, kā arī digitālās prasmes un tam, lai pieaugušajiem nodrošinātu iespējas izkopt pamatprasmes un tāda veida kompetences, kas vajadzīgas aktīvai dalībai modernā sabiedrībā (piemēram, zināšanas par ekonomiku un finansēm, informētība par pilsonības, kultūras, politikas un vides jautājumiem, veselīga dzīvesveida apguve, izpratne par patēriņu un plašsaziņas līdzekļu darbību),

- paplašinātu pieaugušo izglītības piedāvājumu un mudinātu cilvēkus tajā iesaistīties, lai stiprinātu sociālo iekļaušanu un aktīvu līdzdalību sabiedrībā, kā arī uzlabotu piekļuvi pieaugušo izglītībai migrantiem, romiem un citām neizdevīgā situācijā esošām grupām, kā arī nodrošinātu mācības bēgļiem un patvēruma meklētājiem, tostarp uzņēmējvalsts valodas apmācību, ja tāda ir nepieciešama,
- uzlabotu vecāka gadagājuma pieaugušo izglītības iespējas saistībā ar aktīvām vecumdienām, tostarp saistībā ar brīvprātīgu darbu, un lai veicinātu novatoriskas paaugļu savstarpējas mācīšanās formas un iniciatīvas vecāka gadagājuma personu zināšanu, prasmju un kompetenču izmantošanai par labu visai sabiedrībai kopumā,
- risinātu izglītošanās vajadzības personām ar invaliditāti un īpašās situācijās, kad mācības nav pieejamas, piemēram, slimnīcās, pansionātos un cietumos, un nodrošinātu to, lai viņām tiktu sniegts pietiekams konsultāciju atbalsts.

4. Uzlabot pieaugušo kreativitāti un novatorismu un viņu mācību vidi

Lai pieaugušo izglītībā attīstītu jaunas pedagoģijas metodes un radošu mācību vidi un lai veicinātu pieaugušo izglītību kā līdzekli pilsoņu kreativitātes un novatorisma spēju izkopšanai, dalībvalstis tiek aicinātas galveno vērību pievērst tam, lai:

- veicinātu tādu daudzpusīgu pamatprasmju apguvi kā mācēt mācīties, pašiniciatīva un uzņēmīgums, kultūras izpratne un pašizteiksme, īpaši pieaugušo izglītības nozarē piemērojot Eiropas pamatprasmju sistēmu,
- vairotu kultūras organizāciju (piemēram, muzeju, bibliotēku utt.), pilsoniskās sabiedrības, sporta organizāciju un citu struktūru nozīmīgumu, lai veidotu radošu un novatorisku vidi neformālai un ikdienējai pieaugušo izglītībai,
- saistībā ar pieaugušo izglītību labāk izmantotu IKT kā rīku plašākai piekļuvei un izglītības kvalitātes uzlabošanai, piemēram, meklējot jaunas tālmācības iespējas un veidojot e-mācību rīkus un platformas jaunu mērķgrupu sasniegšanai, it īpaši attiecībā uz personām, kurām ir īpašas vajadzības vai kuras dzīvo attālās vietās.

Lai nodrošinātu minēto prioritāro jomu pamatojumu saskaņā ar sistēmas "ET 2020" četriem stratēģiskajiem mērķiem, dalībvalstis tiek arī aicinātas sniegt savu ieguldījumu, lai uzlabotu Eiropas, valsts, reģiona un vietējā mērogā par pieaugušo izglītību iegūtās informācijas un datu vākšanu, salīdzināmību un analīzi.

5. Uzlabot zinību pamatus par pieaugušo izglītību un pārraudzīt pieaugušo izglītības nozari

Dalībvalstis tiek aicinātas vērst galveno uzmanību uz to, lai:

- aktīvi piedalītos tādos svarīgos starptautiskos apsekojumos un pētījumos kā Pieaugušo izglītības apsekojumā (AES), Profesionālās tālākizglītības apsekojumā (CVTS) un Starptautiskajā pieaugušo kompetenču novērtēšanas programmā (PIAAC) un īstenotu galvenos to atzinumus,
- stiprinātu centienus savākt pietiekami daudz atsaucēs datus par, piemēram, dalību, izglītības sniedzējiem, finansējumu, rezultātiem un citiem ieguvumiem, ko izglītība sniedz pieaugušajiem un sabiedrībai, un aptvertajos datos, pieskaņojoties darba mūža paildzinājumam, iekļautu arī tādu iedzīvotāju vecuma grupu, kuri ir vecāki par 64 gadiem,
- Eiropas, valsts, reģiona un vietējā mērogā stiprinātu pieaugušo izglītības nozares attīstības un darbības rādītāju pārraudzību un ietekmes novērtējumu, labāk izmantojot esošos instrumentus, ja tas ir iespējams,
- pastiprinātu ar pieaugušo izglītību saistītu jautājumu izpēti un padziļinātu analīzi, jaunu jomu ietveršanas nolūkos paplašinot pētījumu spektru, un sekmētu starpnozaru un perspektīvo analīzi,
- kopīgajā "ET 2020" progresa ziņojumā sniegtu pieaugušo izglītības politikas pārskatu.